

Φιλοσοφία, πολιτική, έρωτας στο έργο του Γιώργου Δουατζή *

Γράφει ο Νικόλας Ευαντινός // **

“

ΚΟΚΚΙΝΟ ΕΣΤΑΖΑΝ
ΟΙ ΛΕΞΕΙΣκριτικά κείμενα
για το ποιητικό έργο του
Γιώργου Δουατζή

Γράφουν:

Γεν-Βουβάλη Δάφνη-Μαρία
Δασκαλάκη Κατερίνα
Δημητριάδου Διάνη
Δήμου Ευσταθία
Ευαντινός Νικόλας
Καλογεροπούλου Αλεξία
Καλογεροπούλου Έφη
Κουφιδά-Βρεττού Παρασκευή
Κρημμάδας Κώστας
Μπούρας Κωνσταντίνος
Συνογιαννακοπούλου Τζένη
Παπακόκοπουλου ΜάρθαΕπιμέλεια-Εισαγωγή
Γιώργος Ρούσικας«Κόκκινο έσταζαν οι λέξεις», κριτικά
κείμενα για το ποιητικό έργο του Γιώργου
Δουατζή, εκδ. Στίξις

Ο Δουατζής δεν άφησε ποτέ το χέρι του μικρού αγοριού που υπήρξε. Δεν ποδηγέτησε και δεν περιόρισε ποτέ τον έφηβο που ήταν κάποτε. Τώρα καθώς βαδίζει μες στα κατάσπαρτα χωράφια της ωριμότητας (που ο ίδιος και οι εκλεκτοί συνομιλητές του, ζώντες και τεθνεώτες συν- έσπειραν), τον βλέπω να περιεργάζεται τον κόσμο τούτο, ανάμεσα στην παιδική και την εφηβική του εκδοχή, αγέρωχο μα και πικραμένο, ολοκληρωμένο μα και διψασμένο. Πώς αλλιώς;

Τέτοια τα δίπολα, τέτοιοι οι αντίποδες που οριοθετούν τον ποιητικό βίο. Ένα βίο που δεν είναι αυτοπραγμάτωσης εκείνου που του μέλλεται να υπάρξει, πάντα ανολοκλήρωτη. Τέτοια η μοίρα της

γνήσιας ποιητικής ψυχής. Και τέτοια έλαχε στον Δουατζή να κουβαλά και να φροντίζει.

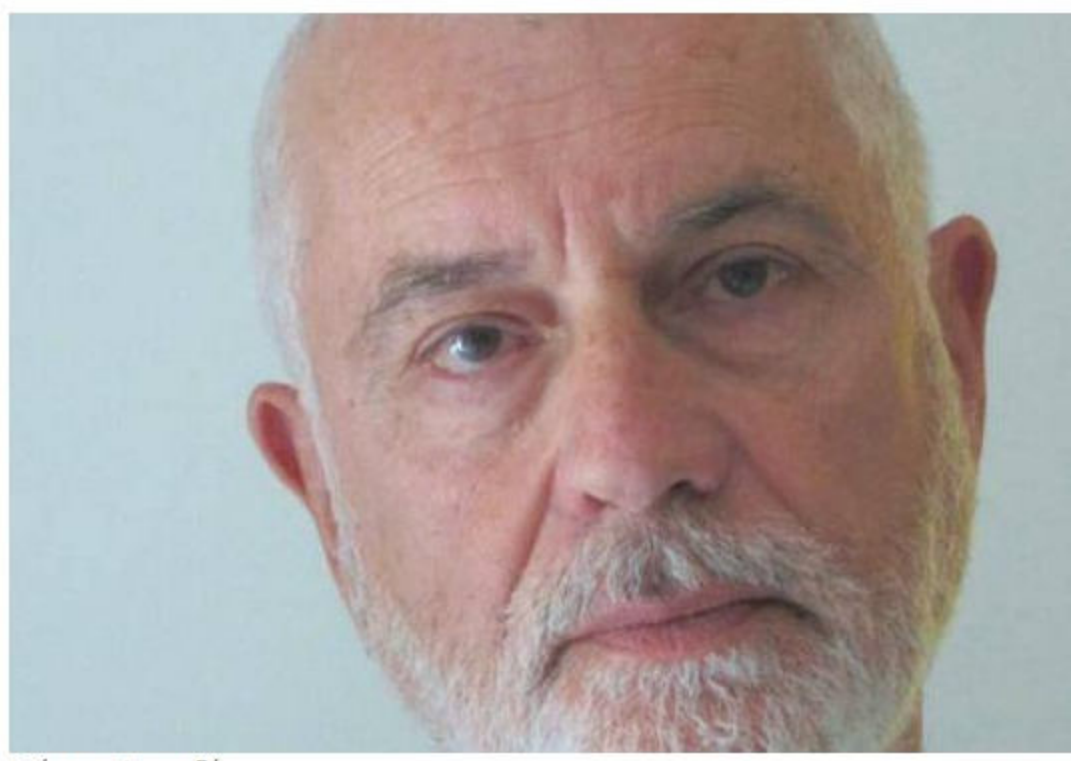
Η υποτέλεια στα σκήπτρα της κυνικότητας, της χρησιμοθηρίας, της εργαλειοποίησης για μια τέτοια ψυχή αποτελεί ξένο σύμπαν. Αντίθετα ως πιστό και εραστή κάθε ανθρώπινης δράσης που εξυψώνει τον άνθρωπο από το έλεος του μηχανικού βίου, τον βλέπω να παρατηρεί, να στοχάζεται κι έπειτα να παραδίδεται στο παίγνιο της ύπαρξης (πνευματικό και σωματικό) με το μοναδικό όπλο που είχε στην διάθεσή του: τις λέξεις.

Φιλοσοφία

Ό,τι κατέθεσε και καταθέτει ο Δουατζής στο χαρτί είναι η ανυπόκριτη και ανόθευτη προσπάθεια να αποτυπωθεί η ποιητικότερη των περιπετειών: να διασωθεί η ανθρωπινότητα και να γεννοσποριάσει ομορφιά. Κι όταν λέω «ανθρωπινότητα» εννοώ το συνειδητά σμιλεμένο χαρακτηριστικό βάση του οποίου ένας άνθρωπος αντέχει την ματαιότητα της υλικής φθοράς προς χάριν ενός εσώτερου πνευματικού λαμποκοπήματος, όχι στιγμιαίου και θνησιγενούς μα στέρεου και ανθεκτικού. Πάνω στο χώμα μιας τέτοιας κατεύθυνσης σπέρνει ο Δουατζής τα ποιήματά του. Ο αναστοχασμός και ταυτόχρονα το άπλωμα προς -τα αριστοτελικώς ειπείν- «καθ' όλου», δίνουν στο ποιητικό του σύμπαν τον βασικό άξονα κίνησης: την φιλοσοφική ματιά. Αυτή η παλίνδρομη κίνηση ανάμεσα στο υποκείμενο (που παρατηρεί αυτοπαρατηρούμενο) και τον Κόσμο (ως χωροχρόνο θεμελιωμένων και γκρεμισμένων νοηματοδοτήσεων) είναι εκείνη που διατρέχει όλο του το πενήντάχρονο πλέον ποιητικό σώμα. Καθάριο απόσταγμα αυτής της αγωνιώδους, μα ταυτόχρονα νηφάλιας κίνησης, ο Δουατζής προσέφερε συμπυκνωτικά μέσα από τα «Κάτοπτρα» και τις «Χρονογραφίες – Σημειώσεις ημερολογίου». Ναι, αν η φιλοσοφική θεώρηση του Δουατζή χαρακτηρίζεται από κάτι, αυτό θα ήταν η νηφάλια αγωνία μπρος στο υπαρξιακό αίνιγμα.

Πολιτική

Κι εδώ σ' αυτό το σημείο μπορούμε να εντοπίσουμε τις ρίζες μιας δεύτερης διάστασης που προσωπικά θεωρώ καταστατικής του έργου του Δουατζή. Μιλώ για την εξωστρεφή, κοινωνική και ουσιαστικώς πολιτική πτυχή του έργου του. Ως άλλο εκκρεμές, η ποίηση του Δουατζή, στην επαφή της με τον Κόσμο, προκαλεί την ανάδυση μιας συμπαγούς πολιτικής φωνής που σχολιάζει με όπλο την ειρωνεία, στηλιτεύει μαχητικώς σκεπτόμενη και εμφορείται πάντα από τις επιταγές μιας, τόσο σύμφυτης με την ανθρώπινη κατάσταση, διαλεκτικής διαδικασίας. Αυτός ο διαλεκτικός μηχανισμός, η συγκρουσιακή ταυτότητα του κοινωνικού γίνεσθαι είναι η βασική συνθήκη την οποία ο ώριμος νους του πολίτη οφείλει να έχει αποδεχτεί προκειμένου «πάρει τον λόγο». Και ναι, τούτη την αλήθεια, η ποίηση του Δουατζή δείχνει να την έχει ενστερνιστεί. Θα έλεγα πως ακόμα και αυτή η περιλάλητη «αυτοναφορικότητα» του έργου τέχνης, η οποία στον μεταμοντέρνο κόσμο του δεύτερου μισού του εικοστού αιώνα εξέπεσε σε λόγο άνευ σημασιολογίας, γίνεται στο Δουατζικό ποιητικό σύμπαν μια χειρονομία προς τον Δήμο και προς το συνανήκειν, καθώς η ποίηση του στοχεύει στο είναι πράξη και δει πολιτική. Άλλωστε ο κουβαλητής, καλλιεργητής και τρυγητής της ποιητικής ψυχής του δημιουργός λογοδοτεί όχι μόνο στην συνείδησή του και στην αιωνιότητα αλλά και σε όσους/ες μοιράζονται το ίδιο ιστορικό παρόν -κι ας είναι κάτι τέτοιο τόσο αναντίστοιχο προς στην κυρίαρχη αισθητική νόρμα που θέλει την ποιητική παραγωγή μια αυτοψυχαναλυτική ανιστορική και άχρονη διαδικασία μέσω της οποίας συντελείται το πολύ ένας ψυχοσυναισθηματικός αυνανισμός.

Γιώργος Δουατζής

Έρωτας

Τρίτος άξονας του έργου του Δουατζή ξεκάθαρα φαίνεται να είναι η λατρευτική, σχεδόν μυστηριακή αφοσίωσή του προς την ζωοποιό δύναμη του Έρωτα. Μια δύναμη την οποία ο Δουατζής αντιλαμβάνεται με όρους κλασσικούς, δηλαδή αρχαιοελληνικούς – σε απόλυτη δηλαδή αναλογία με τον τρόπο που αντιλαμβάνεται και την ιδιότητα του πολίτη. Η θέαση του έρωτα ως γέφυρα μεταξύ θνητότητας και αθανασίας κομίζει στην ποίηση του Δουατζή έναν διακριτικό μα ακατάβλητο λυρισμό, μια ευαισθησία που δεν σπάει προς κάποιο κενό βάθους και βάρους μελίρρυτο ύφος. Αντίθετα τα βάθια της χώρας του έρωτα είναι για τον Δουατζή ένα πεδίο καθάρου αέρα τον οποίο τα ποιήματά του αποπνέουν με τρόπο σχεδόν δωρικό. Και τα κλειδιά αυτής της χώρας τα κρατάει ένα πλάσμα μισό αέρινο και μισό χοϊκό, ταυτόχρονα μυθικό και άκρως παροντικό. Η Γυναίκα.

Δεν θα μπορούσε να είναι είναι αλλιώς. Η μαχητικότητα για ένα καλύτερο αύριο από την μια με την όψη της παιδικής αθωότητας και αγωνίας. Το πάθος μιας γνήσιας κατάφασης προς την ομορφιά με την όψη της εφηβικής φλόγας από την άλλη. Στο κέντρο το άγρυπνο βλέμμα του στοχασμού και της εμπάθουσας προς το αίνιγμα της ζωής. Ο ώριμος Δουατζής των πενήντα ποιητικών χρόνων, πάντα μαζί με το παιδί και τον έφηβο που υπήρξε, βαρυστατά στο χώμα των Γραμμάτων αφήνοντας τα ίχνη της αγάπης προς τον Άνθρωπο για όσους θέλουν να τα ακολουθήσουν. Και συνεχίζει.

* Από τον αφιερωματικό τόμο «Κόκκινο έσταζαν οι λέξεις» για τα πενήντα χρόνια εκδοτικής παρουσίας του Γ. Δουατζή.

** Ο Νικόλας Ευαντινός είναι φιλόλογος, ποιητής, τραγουδοποιός